

พระธรรมเทศนาเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (๘)

พระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

กัณฑ์ ที่ ๓

พระราชประวัติเมื่อเสด็จดำรงสิริราชสมบัติ

บัดนี้จะได้รับพระราชทาน ถวายวิสัชนาในคิหิสามิจิปฏิบัติยานุโมทนาภา
และพระราชประวัติในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจำเดิมแต่ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษก
และทรงประพุดติราชกิจน้อยใหญ่ในการที่จะรักษาพระนครขอขบขันทสิมา ปกป้องพระบรมวงศานุวงศ์เสนาพดุมมาตย์
ราษฎรประชาให้เป็นผาสุกสวัสดิ์ทั่วหน้าจนตลอดเวลาเสด็จสู่สวรรคต พรรณนาข้อความในพระราชกรณียกิจและเหตุการณ์อันเกิดในรัชกาลนั้น
จำแนกเป็นหมวดๆโดยย่อ พอเป็นที่ทรงระลึกถึงพระเดชพระคุณและทรงประสาธตสังเวย ดำเนินความว่า เมื่อปีวอกฉกจุลศักราช ๑๑๘๖
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระประชวรอันแรงกล้า มิได้รู้สึกพระองค์ มิได้ทรงดำเนินพระบรมราชโองการพระราชทานมอบเวนสิริสมบัติ
แต่พระบาทสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช อย่างพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ด้วยทรงพระประชวรอยู่เพียงสามเวลาก็เสด็จสวรรคต ในขณะนั้น
เจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษมนตรี ซึ่งเป็นประธานในราชการแผ่นดินสิ้นพระชนม์ล่วงไปก่อนแล้ว ยังแต่พระบรมวงศานุวงศ์และท่านเสนาบดีซึ่งเป็นประธานในราชการ
ก็ล้วนแต่เป็นผู้ขึ้นขมนิยามยินดีต่อพระปรีชาญาณของพระองค์ จึงได้ปรึกษาร่วมกันเห็นว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช
ยังมีพระชนมายุน้อย และเสด็จออกทรงผนวชในพระพุทธศาสนา โดยทรงพระศรัทธาเลื่อมใส
มิได้ทรงพระดำริมุ่งหมายที่จะให้มีเหตุการณ์บาดหมางในพระบรมราชวงศ์ ให้เป็นการจลาจลขึ้นในบ้านเมือง ได้ทราบความชัดในพระราชดำริพระประสงค์ดังนี้แล้ว
เห็นว่าในเวลานั้นพระนครก็ยังตั้งขึ้นไม่สุ่ช้านาน การสงครามฝ่ายพม่าปัจจามิตร ก็ยังมุ่งหมายจะทำลายล้างกรุงสยามอยู่มิได้ขาด
จึงเห็นพร้อมกันว่าถ้าอยู่เฉยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งมีพระชนมายุมาก และทรงพระกิจใหญ่น้อยทั่วถึง ทั้งในการที่จะรักษาพระนครภายใน
และจะป้องกันอริราชศัตรูหมู่ปัจจามิตรภายนอกได้ในเวลาเมื่อเกิดการสงคราม จะเป็นเหตุให้พระบรมราชวงศ์และพระนครตั้งมั่นเป็นอันถาวรณสืบไปภายหน้า
จึงยินยอมพร้อมกันถวายสิริราชสมบัติ แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
อัญเชิญขึ้นเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษกเฉลิมพระราชมนเทียรตามราชประเพณีแต่โบราณมิได้ยิ่งหย่อน การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนั้นได้สำเร็จลง
ในวันอาทิตย์ขึ้น ๗ ค่ำเดือน ๙ปีวอกฉกจาร์กพระนามในพระสุพรรณบัฏว่า พระบาทสมเด็จพระบรมราชาธิราชวราธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธราชูปถัมภ์
ธณินทราธิราช รัตนภาส ภาสกรวงศ์ องค์ปรมาธิเบศร ตรีภูวเนตรนายนก ดิลกรัตนราชชาติอาชาวไสย สมุทัยโกเมน สกลจักรวาลาธิเบนทร์ สุริเยนทราธิบดินทร์
หริหริทราธิบดี ศรีวิบูลยคุณอนันชฎุธิราเมศวร ธรรมมิกราชาธิราชเดโชชัย พรหมเทพาติเทพนฤบดินทร์ ภูมินทรปรมาธิเบศร โลกเชษฐวิสุทธิ
มกุฎประเทศตามหาพุทธางกูร บรมพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ กรุงเทพมหานครบรรรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา
มหาติลภพนพรัตนราชธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศมหาสถาน

เมื่อได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติแล้วทรงยกพระราชชนนี ขึ้นเป็นกรมสมเด็จพระศรีสุลาไลย ตำแหน่งที่สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง
และทรงตั้งพระเจ้านบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นศักดิ์พลเสพ ซึ่งเป็นประธานในราชการกรมพระกลาโหม อันเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัย
ให้ดำรงที่พระมหาอุปราชกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ครั้นเมื่อกรมพระราชวังบวรสถานมงคลสิ้นพระชนม์แล้ว ทรงเลื่อนกรมหมื่นเทพพลภักดี
กรมหมื่นรักษธรมเรศ กรมหมื่นเสนีบริรักษ์ ขึ้นเป็นกรมหลวงทั้ง ๓ องค์ ทรงเลื่อนกรมหมื่นรามอิศเรศ กรมหมื่นเดชอดิศร กรมหมื่นพิพิธภูเบนทร์ ขึ้นเป็นกรมขุน

จึงคิดว่าจะรับกองทัพกรุงเทพฯ ที่เมืองนครราชสีมาได้ ด้วยกลัวจะเป็นศึกขนาน ครั้น ณ เดือน ๔ แรม ๑๑ ค่ำก็เลิกกองทัพกลับขึ้นไป
ให้ราชวงศ์แยกทางไปทอดที่เมืองหล่มศักดิ์ให้อยู่ในอำนาจ แล้วตั้งอยู่ในที่นั้น ส่วนตัวอนุชยขึ้นไปตั้งค่ายที่หนองบัวลำพู ให้พระยานรินทรคุมพลสามพันอยู่รักษา
แล้วยกขึ้นไปตั้งค่ายช่องเขาสารเป็นทางแยก ให้พระยาสุโขทัยพานุมพลสองหมื่นเป็นทัพใหญ่ตั้งอยู่สกัดต้นทาง
ตัวอนุชยขึ้นไปตั้งค่ายอยู่บนเขาสารแล้วให้พระยาเชียงสาตั้งค่ายตำบลสมแห่ง ๑ กองค่ายตำบลช่องวัวแดงตำบล ๑
แต่ส่วนเจ้าอุปราชซึ่งให้ไปกวาดต้อนผู้คนตามหัวเมืองลาวนั้น ตั้งอยู่เมืองสุวรรณภูมิ ฝ่ายข้างกรุงเทพมหานครได้ทราบข่าวศึก ก็ทรงวิตกเป็นอันมาก
ด้วยต้องกับคำซึ่งมีผู้ทำนายไว้แต่ก่อนมา และประจวบกับกับเวลาซึ่งมีผู้สบบประมาทคาดหมายอายุแผ่นดินไว้ด้วย จึงดำรัสให้เสนาบดีข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อย
เกณฑ์กันตั้งค่ายรายตามท้องทุ่งหลังพระนคร ตั้งแต่ทุ่งวัวลำพองไปจนทุ่งบางกระปิจนตกลงน้ำ ป้องกันพระนครเป็นสามาร
แล้วโปรดให้กรมพระราชวังบวรสถานมงคลเป็นแม่ทัพใหญ่ เสด็จยกยatraจากกรุงเทพมหานคร ในเดือน ๔ ขึ้น ๖ ค่ำ เสด็จไปประชุมทัพที่ท่าเรือพระบาท
จึงโปรดให้พระยาจำแลนยกร พระยากลาโหมราชเสนา พระยาพิไชยบุรินทร์ พระยาณรงค์ไชย สี่นายเป็นทัพหน้า ๑ กรมหมื่นนเรศโยธิ กรมหมื่นเสนีบริรักษ์
เป็นทัพหน้า ๒ กรมหมื่นเสนีเทพเป็นทัพหน้าทัพหลวง กรมหมื่นนราธิป กรมหมื่นสวัสดิไชย เป็นปีกซ้ายปีกขวา กรมหมื่นรามอิศเรศเป็นยกกระบัตร
กรมหมื่นอิศรวรเนตรทัพ กรมหมื่นเทพพลภักดีเป็นเกียกกาย พระนเรนทรราชเป็นทัพหลัง ทัพหลวงเสด็จทางดงพระยาไฟ
โปรดให้เจ้าพระยามหาโยธาคุมคนกองมอญแยกขึ้นทางดง พระยากลางทัพ ๑ เจ้าพระยาอภัยภูธรคุมทัพหัวเมืองเหนือห้าพัน ขึ้นทางเมืองเพชรบูรณ์ทัพ ๑
พระยาไกรโกษาคุมทัพเรือเมืองสามพัน ขึ้นทางเมืองพิษณุโลก เมืองนครไทยทัพ ๑ ดองทัพทั้งสองนี้ ให้พร้อมกันยกขึ้นไปตีทัพราชวงศ์ที่เมืองหล่มศักดิ์เป็นศึกขนาน
แล้วโปรดให้พระยาราชวรณุล พระยารามคำแหง พระยาราชของเมือง พระยาจันทบุรี คุมกองทัพไปทางเมืองพระตะบอง ขึ้นไปเกณฑ์คนเมืองสุรินทร์
เมืองสังขะเขมรป่าดง ตีขึ้นไปทางเมืองนครจำปาศักดิ์อีกทัพ ๑ แล้วโปรดให้กองทัพอีกสอง กองทางเมืองปราจีนบุรี ยกขึ้นทางช่องเรือแตก ทัพที่ ๑
พระยาราชสุภาวดี ทัพที่ ๒ เจ้าพระยาพระคลัง ทัพที่ ๓ กรมหมื่นพิพิธภูเบนทร์ กรมหมื่นพิทักษ์เทเวศร ทัพที่ ๔ กรมหมื่นสุรินทรรักษ์ ให้มีอำนาจบังคับได้สิทธิ์ขาดทั้ง
๔ ทัพ แต่ครั้นเมื่อเจ้าพระยานครศรีธรรมราช ได้ทราบท้องตราให้หาแลมีใบบอกมาว่า อังกฤษมีเรือรบมาทอดอยู่ที่แหลมมลายูสามสี่ลำ ไม่ทราบว่าจะไปแห่งใด
เจ้าพระยานครศรีธรรมราชอยู่รักษาเมือง จัดให้พระยาพิทูลกับพระเสนหามนตรี คุมคนเมืองตะวันตก ๒,๐๐๐ เข้ามาช่วยราชการ ก็โปรดให้มิตราให้หากองทัพที่ ๒ ที่ ๓
ที่ ๔ กลับ ให้ลงไปรักษาปากน้ำเจ้าพระยา คงแต่กองทัพพระยาสุภาวดี ยกขึ้นไปบรรจบทัพหลวงที่เมืองนครราชสีมา กรมพระราชวังจึงโปรดให้
พระยาราชสุภาวดียกแยกไปตีเมืองนครจำปาศักดิ์ เมื่อไปถึงเมืองพิมายพบกองทัพเจ้าโง่ กองทัพไทยตีแตก และยกไปตีเวียงคุกที่เมืองโยธธาแตกพ่ายอีกกอง ๑
ฝ่ายทัพหน้า ๑ กับกองโจรพระองค์เจ้าขุนเนน ยกขึ้นไปตีค่ายหนองบัวลำพูแตก กองทัพหลวงก็ยกตามขึ้นไป ข้างกองทัพเจ้าพระยาอภัยภูธรและพระยาไกรโกษา
เข้าระดมตีกองทัพราชวงศ์เมืองหล่มศักดิ์แตกหนีไปหนองเขาสาร อนุได้ทราบความกองทัพใหญ่แตกถึง ๒ ตำบล ก็ยังมีความหวาดหวั่นยอต่อพระบารมี
จึงให้คุมไพร่พลขึ้นขึ้นไปเกลี้ยทำอุบายให้ปรากฏว่า จะไปตบแต่งเมืองเวียงจันทน์ไว้คอยรับกองทัพ แต่ครั้นเมื่อไปถึงเมืองเวียงจันทน์แล้ว
ก็รีบเก็บทรัพย์สมบัติและครอบครัวยกหนีไปอาศัยอยู่ในแขวงเมืองญวนที่เมืองลำน้า ซึ่งญวนเรียกว่าเมืองแงอาน ฝ่ายกองทัพไทยยกขึ้นไปตั้งอยู่ ณ ทุ่งส้มบ่อ
พระยาสุโขทัย แม่ทัพที่ช่องเขาสาร ยกพลลามาล้อมค่ายทัพหน้า ๑ ไว้ถึง ๗ วัน ได้ต่อสู้กันเป็นสามาร จะหักเอาค่ายยังมิได้ ฝ่ายกรมหมื่นนเรศโยธิทัพหน้า ๒
ทราบ ก็รีบยกพลล่าลงร้อยเศษขึ้นไปช่วย พลลาวมากตกอยู่ในที่ลุ่มจวนจะเสียที พอกกรมหมื่นเสนีบริรักษ์ยกตามขึ้นไปทัน
เข้าแก้กรมหมื่นนเรศโยธิออกมาจากที่ลุ่มได้ แล้วระดมกันตีกองทัพลาวทั้งสองทัพเป็นศึกขนาน ทัพลาวแตกกระจัดกระจายไปคุมกันไม่ได้
ทัพหน้าก็ยกไปตั้งอยู่ในเมืองเวียงจันทน์ ทัพหลวงไปตั้งอยู่เมืองพานพร้าว ตรงเมืองเวียงจันทน์ข้าม ฝ่ายอุปราชซึ่งเป็นน้องมิได้ปลงใจเป็นขบถด้วยอนุแต่เดิมนั้น
ก็เข้าอ่อนน้อมต่อกรมพระราชวังสถานมงคล ในขณะนั้นพอทัพเมืองเชียงใหม่ เมืองนครลำปาง เมืองลำพูน เมืองหลวงพระบาง เมืองน่าน เมืองแพร่
มาถึงพร้อมกันที่พานพร้าว จึงดำรัสให้หัวเมืองลาวทั้งหกออกเที่ยวตีค้อน กวาดครัวที่กระจัดกระจายไปซุ่มซ่อนอยู่ในที่ทั้งปวง ฝ่ายพระยาราชสุภาวดี
ยกเข้าตีทัพเจ้าปานสุวรรณบุตรอนุ ซึ่งคุมกองทัพเมืองนครจำปาศักดิ์มาตั้งรับที่เมืองโยธธาแตกอีกทัพ ๑
แล้วยกกลับไปตีกองราชบุตรบุตรอนุซึ่งเป็นเจ้าเมืองนครจำปาศักดิ์ ซึ่งตั้งรับอยู่ ณ เมืองอุบลราชธานี แตกหนีไป ณ เมืองจำปาศักดิ์
ฝ่ายคนครัวซึ่งกวาดต้อนเข้าไปไว้ในเมืองนครจำปาศักดิ์เห็นได้ที ก็คุ้มกันลุกขึ้นต่อสู้พวกราชบุตรแตกหนีข้ามผากมาฝั่งโขงตะวันออก
กองทัพไทยก็ได้เมืองนครจำปาศักดิ์ พระยาราชสุภาวดีก็ให้ติดตามจับได้ตัวราชบุตรและเจ้าปานสุวรรณส่งลงมากรุงเทพฯ ครั้นเมื่อเสร็จราชการแล้ว
พระยาราชสุภาวดีก็รีบยกขึ้นไปเฝ้ากรมพระราชวัง ณ เมืองพานพร้าว ในครั้งนั้นกรมพระราชวังหาได้เสด็จข้ามไปเมืองเวียงจันทน์ไม่ ดำรัสให้ทำลายเมืองเสีย
ด้วยเห็นว่าจะเป็นที่ล่อแหลมไปภายหลังแล้วจึงโปรดให้สร้างพระเจดีย์องค์ ๑ ถวายนามว่าพระเจดีย์ปราบเวียง ทรงมอบราชการให้พระยาราชสุภาวดีอยู่จัดการต่อไป
แล้วเลิกทัพหลวงเสด็จกลับกรุงเทพฯ ในราชการเวียงจันทน์ครั้งนี้ พระยาราชสุภาวดีได้ทำการศึกเข้มแข็งมากอยู่ผู้เดียว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้มีตราขึ้นไปให้เป็นเจ้าพระยาราชสุภาวดีว่าที่สมุหนายกด้วยเจ้าพระยาอภัยภูธรป่วยถึงอสัญกรรมเสียที่เมืองเวียงจันทน์ ในขณะไปราชการทัพแล้ว
ครั้นเจ้าพระยาราชสุภาวดีจัดการเรียบร้อยลงได้แล้วก็กลับมาแจ้งราชการ ณ กรุงเทพฯ ในครั้งนั้นยังมีโปรดให้เจ้าพระยาราชสุภาวดีรับยศบรรดาศักดิ์
เป็นเจ้าพระยาจักรีเต็มตำแหน่งด้วยทรงขัดเคืองว่าไม่ทำลายเมืองเวียงจันทน์ให้สิ้นสูญ ยังซ้ำตั้งนายหมวดนายกองให้อยู่เกลี้ยกล่อมรวบรวม
ผู้คนจะจัดตั้งเป็นบ้านเมืองต่อไป เห็นว่าตัวอนุและราชวงศ์ก็ยังอยู่ ฝ่ายญวนก็เอาเป็นธุระเกี่ยวข้อง ถ้าอนุกลับมาตั้งเมืองเวียงจันทน์อีก ก็จะได้ยากแก่ไพร่พลทหาร
จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาราชสุภาวดียกกลับขึ้นไปอีก ในปีขัตติสมฤทธิศกจุลศักราช ๑๑๙๐ นั้น ไปตั้งอยู่ที่หนองบัวลำพู แต่งให้พระยาราชของเมือง
พระยาพิไชยสงคราม คุมกองทัพหลวงห้าพันขึ้นไปเมืองพานพร้าว จึงสั่งให้หาตัวเพี้ยเมืองจันทมาไต่ถามด้วยราชการ ผู้ซึ่งพบเห็นลาวตระเตรียมอาวุธลับสนอยู่
และลายิตเอาตัวคนไทยไว้ ๗ คน จึงเอาความมาแจ้งต่อพระยาพิไชยสงครามฯ ให้บอกข่าวลงมายังเจ้าพระยาราชสุภาวดี แล้วก็แบ่งคนนายไฟ ๓๐๐ คน
พระยาพิไชยสงครามคุมข้ามฟากไปเมืองเวียงจันทน์ตั้งทัพอยู่ ณ วัดกลาง ในขณะนั้นญวน ๘๐ คน กับไพร่พลลาวประมาณ ๑,๐๐๐ คนครั้งรุ่งขึ้นวันแรม ๗ ค่ำ เดือน
๘ ญวนจึงพาอนุมาพร้อมด้วยพระยาพิไชยสงครามที่ศาลาลูกขุน ญวนแจ้งความว่าเจ้าเจียนมให้พาตัวอนุมาอ่อนน้อมขอพระราชทานโทษ

เขียนโดย ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท

วันเสาร์ที่ 26 ธันวาคม 2015 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันเสาร์ที่ 26 ธันวาคม 2015 เวลา 18:07 น.

ที่ได้ทำผิดล่วงไปแล้วแต่หลัง ขอให้ได้ตั้งเมืองเวียงจันทน์ทำราชการฉลองพระเดชพระคุณสืบไป ฝ่ายอนุและราชวงศ์ก็อ่อนน้อมโดยดี นายทัพฝ่ายไทยมิได้มีความสงสัย ครั้นเวลาเย็นลงอนุกลับใช้ให้ไพร่พลฝ่ายลาวเอาปืนมาระดมยิงนายทัพและไพร่พลไทยตายสิ้นทั้งนั้น เหลือข้ามน้ำมาได้แต่สักสี่สิบห้าสิบคน ฝ่ายเจ้าพระยาราชสุภาวดีได้ทราบข่าวกองหน้าบอกลงมา ก็รีบยกขึ้นไปถึงเมืองพานพร้าวในขณะที่ลวากำลังยิงไทยอยู่นั้น เห็นที่หาดหน้าเมืองเวียงจันทน์กำลังชุมนุมกันอยู่ ก็รู้ว่ากองทัพไทยเห็นจะเสียที จะข้ามไปก็ไม่มีเรือ ครั้นคนที่ว่ายน้ำกลับมาแจ้งความทราบแล้ว ตรวจดูคนในกองทัพ พวกที่เป็นคนในพื้นที่นั้นเมืองก็ตื่นหนีไปเป็นอันมาก จะตั้งรับอยู่ที่พานพร้าวเห็นไม่เป็นที่ไว้วางใจเกรงจะเสียที ด้วยไม่ทราบว่าจะเป็นกลอุบายลาวหรือญวนคิดอ่านประการใด จึงได้ยกกองทัพพลออกไปตั้งมั่นอยู่เมืองยโสธร ให้กะเกณฑ์ไพร่พลและเสบียงอาหารจะกลับขึ้นไปตีเมืองเวียงจันทน์อีก ฝ่ายญวนซึ่งพาอนุเข้ามาเมืองเวียงจันทน์ เห็นว่าลาวทำวุ่นวายขึ้นเป็นข้อวิาทกับไทยต่อไปอีก ผิดกับคำสั่งที่ได้รับมา ก็ทิ้งอนุเสีย ยกกลับไปเมืองแก่งอาญ อนุตั้งอยู่ในเมืองเวียงจันทน์รวบรวมผู้คนได้แล้ว ยกข้ามฟากมายังเมืองพานพร้าว รื้อพระเจดีย์ซึ่งกรมพระราชวังบวรทรวงสร้างไว้นั้นเสีย แล้วให้ราชวงศ์ยกกองทัพติดตามไปตีทัพเจ้าพระยาราชสุภาวดีที่เมืองยโสธร ฝ่ายเจ้าพระยาราชสุภาวดีเกณฑ์กำลังคนได้แล้วก็ยกกลับขึ้นไป ไปพบกองโจรราชวงศ์ที่บ้านบกหวานแขวงเมืองหนองคาย ได้คุมพลทหารออกตรบกันเป็นสามารรถ จนถึงได้รบกันตัวต่อตัวกับราชวงศ์ พระราชวงศ์แทงเจ้าพระยาราชสุภาวดีด้วยหอกถูกตั้งแต่อกแลกลงไปจนถึงท้องน้อยล้มลง หลวงพิชิตนังชายจะเข้าแก้ ราชวงศ์ฟันหลวงพิชิตตาย พอทนายเจ้าพระยาราชสุภาวดียิงปืนถูกเข้าวาราชวงศ์ล้มลง บ่าวไพร่สำคัญว่าตายก็อุ้มขึ้นแคร่พาหนีไป เจ้าพระยาราชสุภาวดีคลำดูแผลเห็นว่าไม่ทะลุภายใน ตกแต่งแผลเสร็จแล้วขึ้นแคร่ขับพลไล่ติดตามไป ฝ่ายราชวงศ์ไปถึงเมืองพานพร้าวข้ามฟากไปแจ้งการแก่อนุ ว่าแม่ทัพและพลทหารไทยต่อสู้เข้มแข็ง เห็นจะรับมืออยู่ อนุตกใจรีบพาบุตรภรรยาได้บ้างแล้วหลบหนีไป พอรุ่งขึ้นกองทัพไทยถึงเมืองเวียงจันทน์ อนุหนีไปเสียก่อนวันหนึ่งแล้ว จับได้แต่สุทธิสารบุตรภรรยาบ่าวไพร่หลายคน เจ้าพระยาราชสุภาวดีก็แต่งกองทัพให้ไปติดตามอนุ ซึ่งหนีเข้าไปเมืองพวน ยังหาได้ตัวไม่ ฝ่ายพระวิจิตสงครามซึ่งตั้งอยู่ ณ เมืองนครพนม มีหนังสือบอกขอราชการมาว่าญวนแต่งให้นายไพร่ห้าสิบคน ถือหนังสือเข้ามาว่าด้วยเรื่องเมืองเวียงจันทน์และขอโทษอนุ ไม่พบตัวอนุจึงนำหนังสือส่งสื่อมาส่งที่พระวิจิตสงคราม จะโปรดประการใด เจ้าพระยาราชสุภาวดีตอบไปว่าครั้งก่อนซึ่งเสียทุ่งที่แก่งอาญ ก็เพราะญวนเข้ามาเป็นนายหน้า ครั้นนี้จะมาล่อลวงอีกประการใดก็ไม่รู้ ให้จับฆ่าเสียให้สิ้น พระวิจิตสงครามจึงให้จับญวนมาฆ่าเสีย เหลือแต่สามคนส่งมากองทัพใหญ่ การที่ทำนั้นจึงเป็นเหตุสำคัญ ซึ่งเกิดหมองหมางทางพระราชไมตรีในระหว่างกรุงสยามกับกรุงเวียตนามสืบไปภายหลัง ฝ่ายกองทัพซึ่งไปติดตามตัวอนุถึงเขตแดนเมืองพวน ได้แจ้งหนังสือเจ้าน้อยเมืองพวนมีมาห้าม ขอร้องให้กองทัพไทยเข้าไปในเขตแดนจะจับตัวอนุส่ง ภายหลังพระลับแล และพวกเมืองหลวงพระบาง เมืองน่าน จับตัวอนุได้น้ำใจแข็งเขาไก่ เจ้าพระยาราชสุภาวดีก็ให้คุมตัวส่งลงมาทำโทษประจานที่ท้องสนามไชยในกรุงเทพมหานคร จนอนุป่วยถึงแก่ความตาย บุตรญาติภรรยาวงศ์อนันท์หาได้ลงพระราชอาญาแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ถึงสิ้นชีวิตไม่ ฝ่ายเมืองเวียงจันทน์นั้น เจ้าพระยาราชสุภาวดีก็ให้รื้อทำลายป้อมกำแพงและที่สำคัญทั้งปวงเสียสิ้น เว้นไว้แต่พระอาราม แล้วก็ยกกองทัพกลับลงมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ กรุงเทพฯ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นเจ้าพระยาราชสุภาวดีเป็นที่เจ้าพระยาบดินทรเดชาที่สมุหนายก ตามสมควรแก่ความชอบซึ่งได้ฉลองพระเดชพระคุณในราชการแผ่นดินนั้น

โปรดติดตามตอนต่อไป สงครามเมืองญวนซึ่งยาวนานเกือบจะตลอดรัชกาลที่ ๓

คัดลอกโดย ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๘

พระธรรมเทศนาเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (๘)

เขียนโดย น.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท

วันเสาร์ที่ 26 ธันวาคม 2015 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันเสาร์ที่ 26 ธันวาคม 2015 เวลา 18:07 น.
